

אנחנו לא יודעות מי היא, אבל יודעות ונחושות להציל את חייה

10 דצמבר 2015

כ"ח כסלו תשע"ו

לכבוד:

ח"כ דוד אמסלם

ועדת הפנים והגנת הסביבה

בדואל v_hapnim@knesset.gov.il

ובפקס שמספרו 02-6753198

הנדון: הקמת מנגנון לקבלה ובחינה של תלונות על נושאי נשק אבטחה

הרינו לפנות אליך בשם "האקדח על שולחן המטבח" – פרויקט פעולה שמטרתו, בין השאר, להגביר את הפיקוח על כלי ירייה בישראל ולקדם צעדים מעשיים לצמצום אלימות קטלנית – בבקשה דחופה לכוון מנגנון להגשה ולטיפול בתלונות וזאת כנדבך חשוב במהלך חיוני של ייעול, הידוק והעמקת הפיקוח על נושאי כלי ירייה ועל המורשים לשימוש בכוח מטעם המדינה.

1. ברחבי העולם הולך ומצטבר גוף ידע אודות אלימות בכלי ירייה ומניעתה. כך לדוגמא, בארה"ב נמצאו ירידות מובהקות בהיקף רצח נשים במדינות בהן נחקקו חוקים שאוסרים אחזקת נשק על אדם שהוצא נגדו צו הרחקה או שהורשע באלימות במשפחה ו/או חוקים המתירים החרמה מיידית של כלי ירייה בבית שהתרחשה בו אלימות.

2. גם רשויות הרווחה בישראל מודעות למשמעות המניעתית שבהוצאת כלי ירייה מבית שיש בו אלימות מתוך הבנה שכלי ירייה בבית מהווה גורם סיכון משמעותי להחמרת אלימות משפחה שעלולה להתדרדר לרצח. אמנם השאלון המשמש עובדות רווחה בקליטת אשה או זוג לתהליך טיפול באלימות במשפחה כולל שאלה מפורשת על אחזקת כלי ירייה בבית, אך על סמך עדויות ששמענו רק לעיתים רחוקות נעשה שימוש מניעתי מעשי במידע הזה.

3. שותפות "האקדח על שולחן המטבח" פעלה מראשית דרכה לאכיפת סעיף 10ג(ב) לחוק כלי היריה, תש"ט-1949, סעיף המורה על איסוף נשק אבטחה בסוף המשמרת ונחקק בעקבות סדרת מקרי רצח נשים בנשק אבטחה. בחודש יולי 2013, בעקבות סדרת מקרי רצח נוספת ומאבק ציבורי שזכה לתמיכת יו"ר ועדת הפנים היוצאת, פרסם המשרד לבטחון פנים הנחיות האוכפות את הסעיף. **מאז פרסום ההנחיות וכניסתן לתוקף לא נרצח ולו אדם קרוב אחד במרחב הפרטי בנשק של מאבטח שנישא מחוץ למקום עבודתו.** נתון מעורר אופטימיות זה מתחדד נוכח העובדה שבשנה הקודמת לכך (7.12-7.13) נרצחו שמונה בני אדם בנסיבות כאלה. הצמצום הדרמטי במספר הקורבנות בנפש מצביע על צמצום במספר הנפגעים בגוף כתוצאה משימוש מכוון או תאוני בנשק אבטחה מחוץ למשמרת ועל הפחתת האיום הנובע מאחזקת כלי ירייה על ידי בן משפחה אלים. במלים אחרות, **תוצאות ההנחיות מצביעות על כך שהגברת פיקוח מצמצמת אלימות, בדומה לניסיון מהעולם.**

4. בחודשים האחרונים התכרסמה מדיניות צמצום היקף כלי היריה ואיסור החזקתם בבתי פרט, ותוצאתה שחיקת אמצעי ההגנה שהחלו להתגבש נגד אלימות במשפחה ופגיעה בחפים מפשע. מציאות חדשה-ישנה זו מעוררת צורך דחוף בצעדים הבאים:

- א. הסדרת ערוצי דיווח, תלונה ובירור מסודרים ובטוחים בין עובדי רווחה לאגף רישוי כלי יריה;
- ב. הסדרת ערוצי דיווח שיאפשרו לבני משפחה, שכנים ומכרים של נושאי נשק להעביר את חששותיהם במקרים של איום מפני פגיעה באחר או נסיון אובדני אל הגורמים המפקחים;
- ג. כינון ערוץ להגשה ולבחינה של תלונות על מעשים חריגים של מאבטחים, המהווה מרכיב חיוני וחשוב במכלול כזה, גם אם מדובר רק בנדבך אחד בתוכו.
5. בעקבות הפעילות הציבורית של "האקדה על שולחן המטבח" קיבלו במרוצת השנים פעילות בפרויקט פניות מבני משפחה ומשכנים מודאגים של מאבטחים חמושים על רקע סכסוך או חשש אחר בשל איום מפורש או מרומז. לצערנו לא היו בידנו הצעות לפתרון פרט לבקשת צו הגנה לפי החוק למניעת אלימות במשפחה או בירור אישי על ידי אותו אדם היכן מועסק החמוש, ניסיון לאתר את הממונה עליו ולשוחח עמו. מהידוע לנו, מקרים בהם בירור ודיווח מהסוג האמור בוצעו בפועל נדירים מאד. כך לדוגמא, מסרה חברת אבטחה ותיקה במסגרת הליך נזיקי נגדה, שמעולם (!) לא קיבלה דיווח כזה.
6. מיותר לציין שהצורך בדיווח מתעורר לא רק במרחב הפרטי והמשפחתי. הח"מ אספו במרוצת השנים תיעוד של אירועים בהם מאבטחים חמושים השתמשו בנשק שניתן להם שלא לצורך (כדוגמת מאבטחים במוסדות חינוך שאיימו על תלמידים), ונשמח להציג דוגמאות קונקרטיות ככל שנתבקש.
7. כיום אין ערוצי דיווח מוסדרים ואפקטיביים בקרב רשויות המדינה (פרט כמובן להגשת תלונה במשטרה, על המשמעויות הנגזרות מכך) ולמיטב ידיעתנו גם לא בקרב חברות האבטחה הפרטיות; ואין פתרון פשוט ויעיל למצבי איום, כדוגמת טופס הגשת תלונה נגד מאבטח ומעקב אחריה שיופנה לאגף רישוי כלי היריה ולחברת האבטחה הרלוונטית.
8. מנגנון הדיווח צריך לכלול, בין השאר, עריכת שימוע בנסיבות המתאימות; הטלת סנקציות על יחידים ו/או חברות האבטחה; הטלת דרישות מתאימות כתנאי לאי-שלילת הרשיון כדוגמת הכשרה נוספת או קביעת תנאים מגבילים לנשיאת הנשק והחזקתו.
9. הקמת ערוצי דיווח כאמור תואמים את מדיניות המשרד לבטחון פנים לצמצם במתן רשיונות אישיים-פרטיים ולהרחיב במתן רשיונות לחברות אבטחה וארגונים פרטיים נוספים, בשל התפיסה שבאופן כזה יש גורמים (פרטיים) נוספים לפקחים מטעם האגף המפקחים על נושאי הנשק. בדומה, הקמת מנגנון דיווח ופיקוח יקנה למשרד לבטחון פנים "מפקחים" בזעיר אנפין שיסייעו בחיזוק הפיקוח בנסיבות מועדות לפורענות שהיום מתגלות רק בדיעבד, לאחר פגיעה חמורה ולעתים קטלנית.
10. נודה לך על לקיחת הדברים האמורים לתשומת לבך ונשמח להציגם לוועדה במהלך הדיון שצפוי להתקיים לרגל יום זכויות האדם הבינלאומי.

בכבוד רב
האקדה על שולחן המטבח,
רלה מזלי
עו"ד סמדר בן-נתן
עו"ד גלית לובצקי

העתקים: חברי ועדת הפנים